

Crònica de la XXI Jornada de la SCATERM. «La implantació i la difusió de la terminologia en llengua catalana. Laboratori d'idees»

TERMINÀLIA 29 (2024): 60-63 · DOI: 10.2436/20.2503.01.206
ISSN: 2013-6692 (impresa); 2013-6706 (electrònica) · <https://terminalia.iec.cat>

**XXI Jornada de la SCATERM:
«La implantació i la difusió de la terminologia
en llengua catalana. Laboratori d'idees»
23 de maig de 2024 · Facultat d'Informació i Mitjans
Audiovisuals de la Universitat de Barcelona**

El dijous 23 de maig va tenir lloc la XXI Jornada de la SCATERM, amb el títol «La implantació i la difusió de la terminologia en llengua catalana. Laboratori d'idees». Aquesta jornada organitzada amb la col·laboració del Servei Lingüístic de la Universitat de Barcelona, a diferència de les jornades anteriors, no es va estructurar en ponències i taules rodones, sinó que es va apostar per

crear un espai de treball col·laboratiu, en el qual tots els assistents van participar en grups de debat dinamitzats.

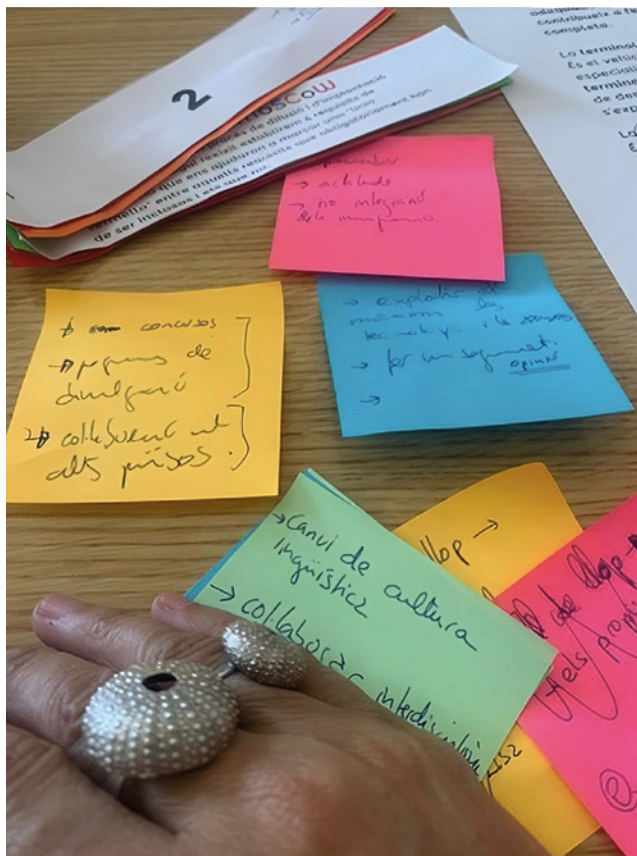
La jornada tenia dos objectius principals: facilitar un diagnòstic de les dificultats per a la implantació i la difusió de la terminologia en els diferents àmbits, d'una banda, i descobrir estratègies per superar-les i sistemes per mesurar els avenços o retrocessos, de l'altra.

Partíem de la premissa que, tot i que la terminologia en català ja disposa d'una base sòlida amb nombrosos diccionaris, vocabularis, infografies i excel·lents professionals de la llengua, el context actual no sempre facilita la penetració de la terminologia catalana en tots els àmbits. Per aquesta raó, volíem crear un espai on poder reflexionar i trobar solucions, grans o petites,

que ens permetessin avançar en l'ús correcte de la terminologia catalana en tots els àmbits d'especialitat per contribuir a fer del català una llengua completa.

Amb la participació de quaranta-quatre persones representant diferents entitats, com universitats, el Consorci per a la Normalització Lingüística i el TERMCAT, així com altres participants a títol personal, com traductors i divulgadors científics, la jornada es va iniciar amb la inauguració a càrrec de Joan Santanach, delegat del rector per a la política lingüística i publicacions de la Universitat de Barcelona, i Nicolau Dols, president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans.

La jornada estava dividida en tres sessions. Les dues primeres estaven concebudes com a dinàmiques de treball col·laboratiu, i per aquest motiu es va convidar els participants a dividir-se en grups, en què un dinamitzador seria l'encarregat d'encarilar el debat i recollir les idees que anessin sorgint.

Participant en una de les dinàmiques de treball

Primera dinàmica

La primera dinàmica, en la qual es va fer servir el sistema d'anàlisi anomenat DAFO, va estar dedicada a trobar què funciona (fortaleses i oportunitats) i què no funciona (debilitats i amenaces) en la difusió i la implantació de la terminologia catalana, a partir de les definicions següents:

Fortalesa (o punt fort)
Factor propi de la terminologia catalana que pot/poden facilitar-ne la difusió i la implantació.

Oportunitat Factor de l'entorn que pot afavorir la difusió i la implantació de la terminologia catalana.

Debilitat (o punt feble)
Factor propi de la terminologia catalana que pot/poden limitar-ne la difusió i la implantació.

Amenaça Factor de l'entorn que pot impedir o dificultar la difusió i la implantació de la terminologia catalana.

En aquesta dinàmica cada participant havia d'anar escrivint a les notes adhesives idees sobre el que sí que creia que funcionava —**fortaleses** (verd) i **oportunitats** (blau)— i el que no creia que funcionava —**debilitats** (taronja) i **amenaces** (vermell).

Segona dinàmica

En la segona dinàmica de treball, en la qual es va fer servir el mètode de prioritització anomenat MoSCoW, s'explicà que a partir de les idees que havien anat sorgint en la primera sessió ara calia pensar solucions per a les debilitats, com neutralitzar les amenaces i com aprofitar les oportunitats i les fortaleeses, i es va convidar a establir uns requisits que haurien d'ajudar en el procés de difusió i d'implantació terminològica a partir de les premisses següents:

HA DE Requisits fonamentals i obligatoris per aconseguir la difusió i la implantació terminològica; si no es compleixen, es veurà compromès el resultat esperat.

HAURIA DE Requisits que s'haurien de complir en la mesura del possible. Aquests requisits poden ser satisfets mitjançant solucions temporals, o arribat el cas si fos necessari, podrien ser prescindibles si existís alguna causa que ho justifiqués.

PODRIA Requisits addicionals que s'implementaran en el cas de disposar de temps i recursos. Aquests requisits serien interessants perquè millorarien el procés de difusió i d'implantació, però se'n podria prescindir.

NO HA DE Accions o elements que limiten el procés de difusió i implantació terminològica.

Com en l'altra sessió, cada participant havia d'escriure a les notes adhesives idees sobre quins requisits creia que eren fonamentals i caldria complir —**ha de (verd)** i **hauria de (en blau)**—, quins creia que eren addicionals —**podria (taronja)**— i quins no s'haurien de permetre —**no ha de (vermell)**.

En la tercera sessió, es van reunir tots els grups en una mateixa aula on es van mostrar a la pantalla els **resultats de les dues sessions** i es va convidar a obrir el debat sobre les impressions i les experiències compartides més rellevants.

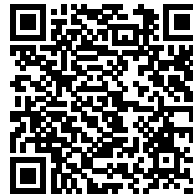
Fortaleeses (o punts forts)	Oportunitats	Debilitats (o punts febles)	Amenaces
Factors propis de la terminologia catalana que poden facilitar-ne la difusió i la implantació.	Factors de l'entorn que poden afavorir la difusió i la implantació de la terminologia catalana.	Factors propis de la terminologia catalana que poden limitar-ne la difusió i la implantació.	Factors de l'entorn que poden impedir o dificultar la difusió i la implantació de la terminologia catalana.
+	+	+	+
Actualització freqüent de recursos en llengua catalana (SoftCatalà, Viquilèdria, entre altres).	Estem a l'era digital i comptem amb molts mitjans audiovisuals (i altres) per arribar al públic meta.	Manca de materials especialitzats en català a la universitat (manuais).	Utilitarisme de les llengües (per a què serveix comunicar-se en català si ja es té el castellà i l'anglès per arribar a més gent).
Activisme constant d'institucions lingüístiques com l'Escatèrm, el Termcat i el CPNL.	Govern de la Generalitat de Catalunya i Andorra favorable, proactiu a l'extensió del català.	Manca de competències per legislar a favor del català.	La ideologia lingüística que tenen els parlants de la llengua catalana (prejudicis i visions negatives dels valors que representa la llengua catalana). Sovint, hi ha cansament o rebuig, actituds militants (necessitat de justificar-se).
Recerca i divulgació universitària (però no només, com ara l'IEC, Xarxa Vives, Institut Ramon Muntaner, etc.) en terminologia i discurs d'especialitat per fer més propers els termes en català.	Sensibilitat del mercat laboral per contractar personal que sàpiga comunicar-se en català (cadena de supermercats - incentius)	Maneres de fer poc conscients a l'hora de fer servir la terminologia catalana (inèrcies dels propis parlants).	

La primera part es va compartir amb aquest codi QR:

HA DE	HAURIA DE	PODRIA	NO HA DE
Requisits fonamentals i obligatoris per aconseguir la difusió i la implantació terminològica; si no es compleixen, es veurà compromès el resultat esperat.	Requisits que s'haurien de complir en la mesura del possible. Aquests requisits poden ser satisfets mitjançant solucions temporals, o arribat el cas si fos necessari, podrien ser prescindibles si existís alguna causa que ho justificqués.	Requisits addicionals que s'implementaran en el cas de disposar de temps i recursos. Aquests requisits serien interessants perquè millorarien el procés de difusió i d'implantació, però se'n podria prescindir.	Accions o elements que limiten i són un fre per al procés de difusió i implantació terminològica.
+	+	+	+
Aprofitar al màxim les estructures, xarxes i recursos terminològics del país, i adaptar-se a les necessitats de la comunitat de parlants (noves tecnologies, etc.).	Hi hauria d'haver les aplicacions i documents d'ús freqüent disponibles en català.	Hi hauria d'haver les aplicacions i documents d'ús freqüent disponibles en català.	No ha d'abusar d'una normalització terminològica excessivament purista.
Proposar termes adequats per als diferents contextos reals (llengua viva).	Tenir capacitat d'adaptació ràpida a l'hora de crear termes i donar alternatives.	Adoptar mesures de sensibilització i de l'ús de la terminologia i la recerca en català (ajuts, premis...)	No ha de cedir a la influència de les llengües majoritàries.
Tenir una bona estratègia per aconseguir l'objectiu: temporalitat, pautes i entorns.	Potenciar la creativitat en la creació de termes i en l'elaboració de recursos adequats que promoguin la difusió dels termes.	Buscar nous agents de difusió i implantació de la terminologia (més enllà del cercle habitual).	No es pot deixar que circulin lliurement els manlleus sense aplicar criteris per millora el model llengua.
Adequar la difusió als destinataris (tipus de recurs i mitjans).	Millorar la capacitat i certificació lingüística.	Crear continguts en català, obres de referència per vehicular la terminologia.	Abandonar l'intent d'afavorir la implantació per cap dels mitjans possibles.
			Imposar.

La segona part amb aquest codi QR:

Finalment es va cloure la sessió tot agraïnt l'assistència als participants i recordant que aquesta jornada, tal com deia el seu nom, era un «Laboratori d'idees». Es va afegir que tenia la finalitat d'escoltar i compartir les idees que cadascú havia anat

aportant des de la seva experiència personal, ja fos com a terminòleg, lingüista, acadèmic, professional, divulgador, etc., i que ara tocava a l'equip organitzador* estudiar i passar en net tot el que s'havia dit, per treure'n un document final que

es compartirà amb els assistents i es divulgarà a través de les pàgines d'aquesta mateixa revista.

ESTER BONET
Consell de Redacció

*Grup organitzador: Ester Bonet (SCATERM), Núria Castells (UB), Àngels Egea (UB), Robert Escolano (UA), Francesc Galera (UAB) i Amor Montané (UB).